

0112-5 від 28.03.2025

Загальні положення

Вступ до аспірантури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна здійснюється за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право». Програму вступного іспиту до аспірантури розроблено згідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 року № 261, в якій зазначається, що одним із вступних випробувань є вступний іспит зі спеціальності.

Програма затверджена рішенням приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 20 березня 2025 року, протокол № 2.

Освітня програма підготовки докторів філософії за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» зорієнтована на формування таких фахових компетенцій:

- комплексне розуміння основних теорій та принципів розвитку публічного управління та адміністрування;
- глибокі обґрунтовані знання про публічну сферу, її роль і розвиток у суспільстві; здатність відстежувати та аналізувати дослідження у даній сфері;
- здатність критично аналізувати закордонний досвід реформування публічного управління;
- спроможність порівняти існуючі моделі регіонального управління та побудувати концептуальну модель регіональної політики на основі синтезу зарубіжного досвіду та наявних можливостей;
- розуміти сутність, принципи та інструменти забезпечення сталого розвитку регіонів та вміти розробляти пропозиції щодо забезпечення ефективного використання енергетичних, матеріальних, природних та інших ресурсів регіону;
- здатність організації і управління проектами в публічній сфері;
- здатність створення нових системоутворюючих знань та технологій у сфері управління персоналом органів публічної влади, які необхідні для вирішення важливої наукової або прикладної проблеми, що має загальнонаціональне значення;
- розуміти процеси, що відбуваються у публічній сфері в контексті маркетингової теорії; оцінювати організаційне середовище, як внутрішнє, так зовнішнє, у тому числі культурне, політичне та інституціональне;
- застосовувати методи оцінювання державних, регіональних та місцевих програм та прогнозування розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- розуміння та здатність застосовувати на практиці результати дослідницької, інноваційної діяльності.

Перелік проблемних питань для іспиту

Виходячи із означеного вище, вступний іспит до аспірантури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що здійснюється за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» має на меті виявити і оцінити наявні у вступника знання з таких проблемних питань:

- Вдосконалення системи державного стратегічного планування та прогнозування.
- Взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями громадян, неурядовими організаціями.
- Впровадження електронного урядування: переваги, недоліки, проблеми.
- Демократія участі та культура конфлікту.
- Децентралізація та реформа публічної адміністрації.
- Електронна демократія як складова цифрового розвитку, сучасні інструменти електронної демократії.
- Електронний документообіг та режим paperless.
- Електронні публічні послуги: особливості надання, принципи.
- Етапи розвитку публічного управління в Україні.
- Забезпечення ефективної координації діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.
- Запровадження нових принципів та механізмів служби в органах публічної влади.
- Запровадження сучасних інструментів управління персоналом у системі державної служби.
- Комунікації в публічному управлінні: зміст, особливості.
- Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.
- Можливі стратегії розвитку територіальних громад.
- Національні традиції та вітчизняний досвід розбудови системи публічного управління та адміністрування.
- Нормативно-правове забезпечення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в країнах європейського союзу: досвід для України.
- Основні засади формування ефективної системи забезпечення національної безпеки і оборони.
- Основні моделі демократії.
- Основні підходи до вдосконалення комунікативної діяльності органів публічної влади.
- Основні принципи та функції стратегічного управління в публічному секторі.

- Особливості застосування PR в публічному управлінні.
- Особливості реалізації державної мовної політики в Україні.
- Підвищення ефективності роботи антикорупційних підрозділів, створених в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.
- Підвищення ефективності управління державними інвестиційними проектами.
- Підходи до визначення влади.
- Підходи до визначення публічної політики.
- Побудова ефективної системи органів влади з метою усунення функціональних конфліктів чи дублювання повноважень.
- Політико-управлінські відносини в публічному управлінні.
- Політична культура: зміст, види, особливості.
- Поняття «інформація», види інформації.
- Поняття, сутність, зміст проблеми в публічному управлінні.
- Поняття, сутність, основні функції культури.
- Принципи державної політики цифрового розвитку.
- Проблеми та завдання інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічного управління в умовах гібридних та воєнних загроз.
- Програми і проекти територіального розвитку: цілі, методи, інструменти реалізації.
- Процес стратегічного управління розвитком публічної організації.
- Публічне управління як система.
- Публічне управління як теорія і практична діяльність щодо узгодження груп інтересів, формування органів влади.
- Складові концепції сталого розвитку в межах триєдиної парадигми.
- Співвідношення та кореляція центральної, регіональної і місцевої політики.
- Суб'єкти владних відносин в Україні.
- Суб'єкти та об'єкти забезпечення кібербезпеки в публічному управлінні.
- Сучасні доктрини, концепції, теорії публічного управління та адміністрування.
- Сучасні моделі (теорії, концепції) підвищення ефективності публічного адміністрування.
- Тенденції й основні чинники розвитку публічного управління та адміністрування.
- Теорії походження держави.
- Цифрова трансформація (цифровізація) публічного управління.
- Чинники створення позитивного іміджу публічної організації.
- Якості, функції та рівні публічної політики.

Зміст вступного іспиту

Вступний іспит до аспірантури ННІ «Інститут державного управління» проводиться у письмовій формі, під час якого вступник повинен дати відповіді на запропоновані у білеті питання. Для кожного вступника передбачено окремий білет. Кожен білет містить три проблемні питання зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», на які вступник має надати обґрунтовані відповіді.

Критерії оцінювання

Результати фахового випробування оцінюються в балах (максимальна кількість – 200 балів, мінімальна кількість, що зараховується – 100 балів).

Оцінка за іспит зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» складається з таких складових:

- вміння вступника розкрити зміст питань, позначених в екзаменаційному білеті, повнота та коректність відповіді (60 балів);
- вміння показати взаємозв'язок теорії і практики публічного управління з означеної проблематики (60 балів);
- вміння логічно мислити, науково аргументувати власну точку зору, доводити аргументи на підтвердження власних висновків і пропозицій (60 балів);
- вміння використовувати під час відповіді посилання на емпіричну інформацію (соціально-економічну статистику, результати соціологічних та експертних досліджень, соціальні факти тощо) (20 балів).

Оцінка «відмінно»: 170-200 балів.

Оцінка «добре»: 130-169 балів.

Оцінка «задовільно»: 100-129 балів.

Вступники, які набрали за шкалою 100-200 менше ніж 100 балів, отримують незадовільну оцінку та не допускаються до участі у конкурсному відборі.

Список рекомендованої літератури до вступного іспиту зі спеціальності

1. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / Ю. П. Сурмін, А. М. Михненко, Т. П. Крушельницька [та ін.] ; за наук. ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. – К. : НАДУ, 2011. – 387 с.
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст]: навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204с.
3. Ганущак Ю. І. Територіальна організація влади. Стан та напрямки змін / Ю. Ганущак. – К. : Легальн. статус, 2012. – 348 с.
4. Геоекономічна політика України : наук. розробка / І. В. Розпутенко, Л.

В. Ільченко-Сюйва, О. І. Кілієвич [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Розпутенка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., каф. екон. політики. - К. : НАДУ, 2012. - 64 с.

5. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ, 2016. – 764 с.

6. Гошовська В. А. Етичні засади взаємодії органів державної влади з інститутами громадського суспільства : навч.-метод. матеріали / В. А. Гошовська, А. П. Рачинський, О. Р. Антонова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – К. : НАДУ, 2015. – 79 с.

7. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / за ред. В. А. Гошовської ; кол. авт. – К. : НАДУ, 2016. – 600 с.

8. Гошовська В. А. Українська еліта у державотворчому процесі сучасної України. – К. : НАДУ, 2013. – 201 с.

9. Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблеми вимірювання й аудиту : наук.-метод. посіб. / О. Ф. Колодій, М. З. Бунік, П. М. Петровський [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; Упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Львів. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2011. – 56 с.

10. Державна інформаційна політика : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. І. Крюков, В. А. Ландсман та ін. ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. В. Б. Дзюндзюка. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 344 с.

11. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 652 с.

12. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса: НАДУ, 2012.

13. Державне регулювання розвитку внутрішнього ринку в умовах модернізації національної економіки : монографія / [В. Г. Бодров, О. М. Соколова, Н. І. Балдич та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук В. Г. Бодрова. – К. : НАДУ, 2013. – 204 с.

14. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; редкол. : Ю. В. Ков-басюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012.

15. Дзюндзюк В. Б. Демократичне врядування : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ НАДУ, 2019. – 203 с.

16. Дзюндзюк В. Б. Управління змінами та впровадження інновацій : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, Б. В. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ НАДУ, 2018. – 135 с.

17. Енциклопедія державного управління : у 8 т / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, наук.-редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), В. П. Трощинський (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та ін.] ; – К. : НАДУ , 2011.

18. Ефективність управління національною економікою: концептуальні засади та механізми забезпечення : наук. розроб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова,

Н. І. Балдич. – К. : НАДУ, 2014. – 56 с.

19. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2010. – 401 с.

20. Інструменти регіонального розвитку в Україні = Regional Development Tools in Ukraine : навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко [та ін.] ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Проект партнерства Канада-Україна “Регіон. врядування та розвиток”. – К. : НАДУ, 2013. – 286 с.

21. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валевський [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2010. – 299 с.

22. Менеджмент для публічної влади : навч. посіб. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, І. М. Бушай [та ін.] ; за ред. М. П. Бутка ; Нац. агентство України з питань держ. служби, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернігів. держ. технол. ун-т. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. – 360 с.

23. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2013. – 210 с.

24. Науково-методичне забезпечення реалізації концепції New Public Management : наук. розроб. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова, Е. О. Сергієнко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2013. – 92 с.

25. Олексенко Р. І., Олексенко Р. И., Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. – К., 2020. – 307 с.

26. Онуфрієнко О.В. Конвергенція публічного сектору з громадянським суспільством і сектором приватним: англо-американський та континентально-європейський полюси універсальної парадигми реформування публічного врядування у ХХІ ст. / О.В. Онуфрієнко. – Дніпро : Дніпровська політехніка, 2022. – 484 с.

27. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О.В. Надьон, І.М. Хмиров, Т.О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175с.

28. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в державному управлінні : навч. посіб. / В.Б. Дзюндзюк, О.А. Котуков, Т.В. Кузнякова. – Х. : ХарРІ НАДУ, 2015. – 226 с.

29. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність : навч. посібник / за заг. ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. – К. : Освіта України, 2020. – 303 с.

30. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. / С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович [та ін.] ; за заг. ред. С. О. Телешуна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, каф. політ. аналітики і

прогнозування. – К. : НАДУ, 2011. – 312 с.

31. Основи регіонального управління в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; каф. регіон. упр., місцев. самоврядування та упр. містом ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2012. – 576 с.

32. Публічне адміністрування / А. Даниленко, П. Юхименко, Т. Сокольська та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 288 с.

33. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2012. – 255 с.

34. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю. Г. Кальниш, Т. М. Лозинська, В. І. Тимцуник. – Полтава : РВВВ ПДАА, 2015. – 280 с.

35. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. – Харків : НАУ «ХАІ», 2021. - 128 с.

36. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 516 с.

37. Результативність та ефективність державного управління і місцевого самоврядування : навч. посіб. / В. М. Сороко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 260 с.

38. Розроблення публічної політики : практ. посіб. / Швейцар.-укр. проект “Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO” ; уклад. А. Чемерис. – К. : Софія, 2011. – 125 с.

39. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки: концептуальні та організаційно-правові засади : підручник / Г. П. Ситник ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 544 с.

40. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2016. – 792 с.

41. Хрідочкін А.В., Віхляєв М.Ю. Публічне управління та адміністрування: словник термінів / А.В. Хрідочкін, М.Ю. Віхляєв. – К. : Гельветіка, 2021. – 603 с.

Голова предметної комісії

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
протокол № 2 від «20» березня 2025 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО